

Neteiktini vertiniai

Neteiktini vertiniai – tai nekūrybiškai, netinkamai arba be reikalo išsiversti žodžiai, kuriems pakeisti paprastai yra savų. Netaisyklingai išversti gali būti žodžiai (jų priesagų, priešdėlių vediniai ar dūriniai) arba žodžių junginiai. Tai daugiausia netaisyklingai iš rusų kalbos išversti žodžiai arba žodžių junginiai.

Pateikiamas sąrašas vertinių, kurie lietuvių kalboje yra nevartotini.

Klaidos	Galimi klaidų taisymai
Žodžiai:	
1.3.1. apystova	= aplinkybė: Nusikaltimo apystovas (= aplinkybes) tiria ekonominių nusikaltimų skyriaus darbuotojai.
1.3.2. gerbūvis	= 1. gerovė: Reikėtų daugiau rūpintis žmonių gerbūviu (= gerove); 2. aplinkà: Tik noro pritrūko sutvarkyti namo gerbūvį (= aplinką); 3. aplinkótvarka: Ieškoma lėšų sostinės gerbūviui (= aplinkotvarkai).
1.3.3. įstatymdavys, -ė, įstatymleidys, -ė įstatymdavystė, įstatymleidystė	= įstātymų leidėjas, -a: Įstatymdaviai (= Įstatymų leidėjai) turi susirūpinti, kad ne visi gerbia valstybės įstatymus. = įstātymų leidimas, leidýba: Įstatymdavystė (= Įstatymų leidimas) – nelengvas, tačiau kilnus darbas. Įstatymleidystė (= Įstatymų leidyba, leidimas) Lietuvoje turi senas tradicijas.
1.3.4. išsireikšti	= pasakýti, parėikšti: Ji ne visai tiksliai išsireiškė (= pasakė). Ar galima taip išsireikšti (= (pa)sakyti)? Kaip čia buvo išsireikšta (= pareikšta, pasakyta), statybos nejuda iš vietos.
išsireiškimas	= pósakis, pasākymas: Mokytoja parinko gražių išsireiškimų (= posakių). Tokie pikti išsireiškimai (= žodžiai, pasakymai) spaudoje nevienija tautos.
1.3.5. laisvanoris, -ė	= savanōris, -ė: Gelbėjimo darbų ėmėsi kariai, policininkai ir laisvanoriai (= savanoriai) miesto gyventojai.
laisvanoriškas, -a	= savanōriškas, -a: Taikos fondas sudaromas iš laisvanoriškų (= savanoriškų) aukų.
laisvanoriškai	= sàvo nōru: Studentai kai kuriuos dėstomuosius dalykus gali pasirinkti laisvanoriškai (= savo noru).
1.3.6. nekuris, -i	= šióks tóks, šiokià tokià; tam tikras, tam tikrà: Mokinys įgijo nekurį (= šiokią tokį) pasitikėjimą (šiek tiek pasitikėjimo) savimi. Po nekurio (= tam tikro; kiek) laiko ir mums reikės daryti remontą.
nekurie, -ios	= kai kuriē, kai kuriōs; šiokiē tokiē, šiókios tókios; kuriē ne kuriē, kuriōs ne kuriōs; vienas kitas, vienà kità: Nekurias (= Kai kurias) mintis čia pacituosiu. Gali atsirasti nekurijų (= šiokių tokių) įstatymo papildymų. Nekurie ligoniai (= Kai kurie; Kurie ne kurie ligoniai; Vienas kitas ligonis) nuo sunkių komplikacijų miršta.
1.3.7. neužilgo	= netrūkus, tuōj(aū), greitai, véikiai: Neužilgo (= Netrukus; Tuojau; Greitai; Veikiai) prasidės sėja.
1.3.8. obalsis	= šūkis, devizas: Tautinio išsivadavimo obalsiai (= šūkiai) padeda atgimti ir kalbai.

- 1.3.9. **pasėka** = padarinys, rezultatas: Ši liga palieka savo pasėkas (= padarinius).
- 1.3.10. **savistovus, -i** = savarañkiškas, -a; nepriklaūsomas, -a: Turi būti sukurta savistovios (= savarankiškos) ekonominės politikos programa. Savistovi (= Nepriklausoma) valstybė pati tvarko savo užsienio politiką.
- savistoviai** = savarañkiškai, nepriklaūsomai: Ne kiekvienas įpratęs savistoviai (= savarankiškai) tvarkytis. Sūnus jau savistoviai (= savarankiškai, nepriklausomai) gyvena.
- savistovumas** = savarankiškumas: Savistovumas (= Savarankiškumas) – geras žmogaus bruožas.
- 1.3.11. **stovyła(s)** = 1. statulà: Prie vartų pamatėme gipsines stovylas (= statulas); 2. figūrà: Toli priekyje dar galėjai įžiūrėti vyriškio stovylą (= figūrą).
- 1.3.12. **vienok** = bėt, tačiau, vis dėlto: Buvo jam visokių valandų, vienok (= bet, tačiau, vis dėlto) jis nepalūžo.
- Junginiai:**
- 1.3.13. **Su ant:**
- ant kiek** = kaip, kiek: Matome, ant kiek (= kaip, kiek) išaugo mūsų institutas.
- ant kiek ..., ant tiek** = kiek ..., tiek: Ant kiek (= Kiek) išaugo kainos, ant tiek (= tiek) atlyginimai tikrai nepadidės.
- ant savęs** = sáu, savarañkiškai: Kada jūs pradėsite ant savęs (= savarankiškai) gyventi?
- ant sveikatos** = į sveikātą: Toks sunkus darbas jam neišeis ant sveikatos (= į sveikātą). Ant sveikatos (= Į sveikātą)! [linkėjimas]
- ant tiek** = taip, tiek: Ligonė ant tiek (= taip, tiek) nusilpusi, kad be lazdos nepaeina.
- 1.3.14. **[būti (yra, buvo...)] (ne) kurse** = (ne)žinoti; būti (ne)supažindintam, -ai, (ne)susipažinusiam, -iai, (ne)įsigilinusiam, -iai: Dėl nutarimo manęs neklauskite – aš ne kurse (= nežinau; nesu susipažinęs; nesupažindintas). Jis kurse mūsų idėjos (= žino apie mūsų idėją; išmano, supranta mūsų idėją).
- 1.3.15. **[būti, eiti] pas save** = (būti) sàvo kabinetè, kambarijè ir kt.; (eiti) į sàvo kabinetà, kambarį ir kt.: Viršininkas pas save (= savo kabinete). Einu pas save (= į savo kabinetą, kambarį).
- 1.3.16. **ir taip** = ir štai; taigi; o dabar: Ir taip, (= Taigi; O dabar) laidą baigiame. Ir taip, (= Ir štai; Taigi) rungtynės baigėsi lygiosiomis.
- 1.3.17. **iš kalno** = iš anksto: Viskas iš kalno (= iš anksto) susitarta.
- 1.3.18. **Su kaip:**
- kaip kartas, kaip sykis** = kaip tik: Kaip sykis (= Kaip tik) norėjau skambinti.
- kaip tai** žr. 1.3.21.
- kaip taisyklė** = paprastai, dažniausiai: Kaip taisyklė, (= Paprastai) pirmiausia brangsta naftos produktai.
- 1.3.19. **Su kas:**
- kas liečia** = (o) dėl: Kas liečia kredito grąžinimo sąlygas, (= Dėl; O dėl kredito grąžinimo sąlygų) susitarsime.

kas link

= veiksmazodžių valdomieji linksniai ar linksniai su prielinksniais: Kas link tautybės, (= Tautybės; O tautybės tai) jie visi lietuviai. Kas link muzikos, (= Muzikai; O muzikai; Jei kalbėsime apie muziką, tai jai) mano vaikas visai negabus. Kas link mokslų, (= Mokslais) mano pusbroliu visai nesidomi – tik kas link pinigų (= pinigais). O kas link vestuvių, tai apie jas dar negalvoju (= O apie vestuves tai dar negalvoju).

1.3.20. **prie ko**

= kuo dėtas, -à: Prie ko čia mes (= Kuo mes čia dėti)? Banko vadovybė čia ne prie ko (= niekuo dėta).

1.3.21. **Su tai:**

būk tai

= esą, nevà, girdi, kàd, lóg, tařtum: Žmonės kalbėjo, būk tai (= esą, kad, neva...) pinigai keisis.

(kaž)kada tai

= kažkadà, kitadòs, kadàise: Apie šunelių priežiūrą (kaž)kada tai (= kažkada, kitados, kadaise) mano jau rašyta.

(kaž)kaip tai

= 1. kažkaip, kažin kaip: Per tuos metus jis (kaž)kaip tai (= kažkaip) sulinko, suseno; 2. kaip nors: Reikės (kaž)kaip tai (= kaip nors) suktis iš šios padėties.

(kaž)kas [(kaž)ko, (kaž)kam...] tai

= kažkàs (kažkò, kažkám...), kažin kàs; kai kàs: Girdžiu, už durų (kaž)kas tai (= kažkas, kažin kas) šlama. (Kaž)ko tai (= Kažko; Ko nors) nauja nesugalvosi.

(kaž)kieno tai

= (kaž)kienò, kažin kienò: Palikti (kaž)kieno tai (= kažkieno) raktai ir pinigine.

(kaž)kodėl tai

= kažkodėl, kažin kodėl: Pavasarį man dažnai (kaž)kodėl tai (= kažkodėl, kažin kodėl) skauda galvą.

(kaž)koks [(kaž)kokio, (kaž)kokiam...], (kaž)kokia [(kaž)kokios, (kaž)kokiai...] tai

= 1. kažkòks (kažkòkio, kažkokiám...), kažkokià (kažkokiòs, kažkókiai...): (Kaž) koks tai (= Kažkoks) žmogus tavęs ieškojo; 2. tam tikras, tam tikrà: Statant užtvanką gali atsirasti ir (kaž)kokių tai (= tam tikrų) gamtos apsaugos pažeidimų.

(kaž)kuris tai, (kaž)kuri tai

= kuris, kuri; kažkuris, kažkuri; kažin kuris, kažin kuri: (Kaž)kuris tai (= Kažkuris; Kažin kuris) kaimynas išbėgo pirmas ir vagį sučiupo.

(kaž)kur tai

= 1. kažkuř, kažin kuř: (Kaž)kur tai (= Kažkur; Kažin kur) paklydo mūsų šuniukas; 2. iš daliės: Gal aš kalbėdama (kaž)kur tai (= iš dalies) pasakysiu ir kitų nuomonę; 3. apiė, maždaug, apytikriai: Susitiksime (kaž)kur tai (= maždaug, apie) penktą.

Šaltiniai: <http://www.vlkk.lt>

Valstybinės lietuvių kalbos komisijos 1997 m. gruodžio 18 d. nutarimas Nr. 68 „Dėl Didžiųjų kalbos klaidų sąrašo“